

Duizend jongeren luisteren naar Wagner en praten over uitsluiting

1000 STEMMEN

Iris Witzenburg

Groningen | In de Oosterpoort in Groningen zijn woensdag 1000 jongeren van veertien verschillende middelbare en mbo-scholen uit Groningen, Drenthe en Fryslân samengekomen op initiatief van het Noord Nederlands Orkest (NNO) en JongerenTop. Het NNO speelde Wagner als een symbool van uitsluiting, zanger en rapper Typhoon trad op als symbool van verbinding.

Niet alle leerlingen staan te springen voor aanvang van het concert. „Ja sorry, ik heb er echt geen zin in”, zegt een leerling nadat de bijna volle zaal heeft gezongen voor haar verjaardag. Toch gaan de telefoons de lucht in nadat de eerste tonen van Wagner klinken. Iemand livestreamt via Instagram, een paar anderen maken filmpjes op Snapchat. Zaklampen op de telefoon worden spontaan aangezet en in de lucht gehouden.

„Luisteren is de bouwsteen”, zegt presentator Rens Polman. Dat is niet alleen essentieel in een orkest maar door te luisteren naar wat je niet kent en naar elkaars verschillen kun je uitsluiting voorkomen, zo luidt de boodschap aan de leerlingen. De componist Wagner, een uitgesproken antisemiet, was op zoek naar gelijkheid maar vergat daarbij naar de verschillen tussen

mensen te luisteren, gaat Polman verder.

Topcomponist en antisemiet

„Wagner is in mijn beleving een topcomponist”, zegt Marcel Mandos, artistiek leider van het NNO. „Maar hij was ook antisemiet en sloot mensen uit. We vinden wel dat het onze rol als orkest is een statement uit te dragen dat dat niet kan en dat we ook de maatschappelijke taak hebben jonge mensen mee te nemen in dat thema en in de klassieke muziek. Daarom hebben we gekozen voor aan de ene kant de kracht van de muziek van Wagner en aan de andere kant Typhoon als verbinder rond het thema uitsluiting en identiteit.”

En verbinden dat doet Typhoon, artiestennaam van Glenn de Randamie. „Ik heb me altijd anders gevoeld”, begint hij zijn indrukwekkende levensverhaal. In de zoektocht naar zijn 'thuis' reisde hij van Japan tot aan Terschelling en vond hij in een klein dorp in Ghana dat thuisgevoel, in een drumsessie met de hele gemeenschap. „Er gingen twee, drie uur voorbij en de tranen stroomden op een gegeven moment over mijn wangen. Dat was wel mijn hallelujah-momentje.”

„De ondermeesteres keek me aan met een vragende blik”, gaat hij verder. „You're slowing the rythm”, zei ze. Toen realiseerde ik me dat ik zo bezig was met mijn eigen vrijheid dat ik de gemeenschap vergat. Ik

dacht: nooit meer buitensluiten.” Eenmaal terug in Nederland komt de werkelijkheid daarna hard aan. „Ik hoorde weer: ga terug naar je eigen land, k-zwarten, ho stop, politie.” Het nummer *Alleen in de pauze* dat hij vervolgens met het NNO inzet, vult zijn verhaal over uitsluiting vlekkeloos aan.

Kickboksen en liedjes schrijven

Het publiek is van een andere samenstelling dan waar het orkest normaliter voor speelt. Rumoeriger en vooral een stuk jonger. Reacties van leerlingen variëren van „heel erg mooi” tot aan „heel saai”.

Mandos wist waar hij aan begon: „Dit is een groep die popconcerten is gewend waar andere regels gelden. Ik had ook niet verwacht dat ze stil zouden zijn en het is ook niet erg. Ik ben ervan overtuigd dat veel van hen wel geraakt zijn maar dat ze in de groepsprocessen waar deze leeftijdscategorie zich bevindt dat misschien niet zo snel zouden toegeven.” Hihj vervolgt lachend: „Ik heb twee puberdochters thuis, dus ik weet hoe dat gaat.”

De leerlingen kunnen na het concert terecht bij rondetafelgesprekken en workshops: van kickboksen tot aan liedjes schrijven en djembé. „Wy kinne net de hiele dei serieus wêze”, zegt Wini Weidenaar van JongerenTop, die organisaties ondersteunt bij het geven van een stem aan jongeren. „Wy wolle dat

de jongerein fan harren hearre litte oer it tema útsluting mar wy hawwe fernaam dat dat yn in festivalsetting it bêste wurket, dus datst ek aktive workshops tuskentroch hast. En de workshop kickbokse is gewoan kickbokse mar by it skriuwen fan ferskes of gedichten komt it tema op in kreative wize werom.”

Openhartig

Bij de rondetafelgesprekken zitten jongeren van verschillende scholen en er wordt openhartig gesproken. „Iedereen heeft wel vooroordelen, maar dat zeg je niet hardop anders kwets je mensen”, zegt Roxanna Dirks (16) uit Groningen. De conclusie van haar groep is dat uitsluiting vaak voortkomt uit angst voor het onbekende.

„Voel je je ook wel eens beter dan een ander?”, gooit de gespreksleider op. „Ja natuurlijk. Als je beter bent in voetbal dan zie je dat en dan voel je je daarin ook beter, dat hoeft helemaal niet erg te zijn”, antwoordt Daniël Verbeek (21) uit Beetsterzwaag.

Wat betreft Mandos is de activiteit voor herhaling vatbaar: „We hopen dat we deze groep jonge mensen iets hebben kunnen meegeven van de klassieke muziek, en ook bewuster hebben gemaakt van het thema uitsluiting. Dat komt tegenwoordig veel te veel voor in de maatschappij.”

.....
Aan de ene kant zit de kracht van de muziek van Wagner en aan de andere Typhoon als verbinder

Marcel Mandos



Het Noord Nederlands Orkest treedt met zanger en rapper Typhoon (in het roze) op voor duizend noordelijke leerlingen van mbo, havo en vwo in het kader van het project 1000 stemmen. Rechts: leerlingen doen mee aan een workshop improvisatietheater en aan rondetafelgesprekken. Foto's: Peter Wassing